

Opkomen voor zorg

Van oudsher zorgen mensen voor elkaar. In gezinsverband of binnen de familie dragen mensen zorg voor elkaar. Het gaat over de gewone zorg in het dagelijks leven, het koken van eten, het wassen van de kleren, het schoonmaken van het huis, het bijhouden van de tuin en ook het laten binnenkomen van geld door werk te verrichten. De zorg krijgt een extra stempel als het gaat om een zieke, een gehandicapte of een oudere medemens die van de zorg van een medemens afhankelijk is. Meestal groeiden kinderen op in een huis waarin ook de ouders en de grootouders verbleven. Was er een minder valide oom of tante, broer of zus, dan was daarvoor ook nog een plek.

In de loop der eeuwen zijn vooral religieuze ingesprongen in de leemtes die in de zorg geconstateerd werden. Daar waar mensen aan hun lot werden overgelaten boden ze een helpende hand. Hiervoor werden voorzieningen getroffen, ziekenhuizen en opvangtehuizen gebouwd, helpers en gelden gecharterd. De patrones van de OFS, Elisabeth van Thüringen, is daar een groot voorbeeld van. Ze leefde in de tijd van Franciscus, maar heeft tot op de dag van vandaag nog haar invloed. Onder andere in de vele gast- en ziekenhuizen die nog haar naam dragen.

Grotendeels in de vorige eeuw heeft de overheid deze zorg van kerk en religieuzen overgenomen. Er kwamen goede voorzieningen die niet alleen hulp aanboden aan mensen die het zelf niet kunnen redden, maar aan de andere kant ook een logische plek van opvang werden als iemand ziek, oud of gehandicapt werd. Dit sloot aan bij de individualisering van de samenleving waarbij vrijheid en onafhankelijkheid gingen knagen aan de logische banden in een gezin of familie. De laatste decennia deed de overheid daar nog een schepje bovenop door er van uit te gaan dat iedereen een werkzaam aandeel levert in de economie.

Intussen is deze zorg te duur geworden voor de overheid. In de huidige WMO-regelgeving probeert men een aantal zorgtaken weer terug te leggen bij de naasten, de mantelzorgers. De zorg komt weer bij de gezinnen en families terecht. En daar waar dit lukt of wordt opgelegd, trekt de overheid haar handen en gelden terug. Op zich heeft dit goede kanten, alleen is de grootste drijfveer niet de sociale bewogenheid maar het financiële aspect. En het dient plaats te vinden in een samenleving die er genoeg niet meer op ingericht is en daar ook weinig voor voelt.

Wat voor vragen levert dit op? Zowel ten aanzien van het regelen van de zorg in onze samenleving als ook ten aanzien van ons eigen aandeel daarin. Wat kan Elisabeth ons hierbij leren? Zij zette alles in wat zij maar kon om haar zorgdoel te bereiken. Zij besteedde zelfs haar kinderen uit om zich beter aan haar werk te kunnen wijden! Zij streed voor haar zaak, moest tegenwerking verduren en ging ook lichamelijk en geestelijk tot de grens. Of zelfs er overheen, want zij is jong gestorven. Maar ze heeft veel

bereikt. Een voorbeeld om ook de vragen van onze tijd te helpen beantwoorden. Wie past het welke zorg te verlenen?

*November 2011
Theo Reuling ofs*